

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-394-4-32>

Третьякова Наталія, доцент кафедри живопису ХДАДМ

Образ дитини в портретній творчості майстра харківської художньої школи

Ключові слова: образ дитини, портрет, харківська школа, самоаналіз художника.

Nataliia Tretiakova, Associate Professor, KSADA

The image of a child in the portrait work of a master of the Kharkiv art school

Abstract. The subject of the study is the genre of portrait in painting. The “image of a child” is considered not only as a genre-forming motif, but also as a means of self-reflection of the artist, which is built around the basic elements of plastic language and new methods of image creation.

Key words: *image of a child, portrait, Kharkiv school, self-reflection of the artist.*

Мотив дитинства, звичний для мистецтва українського романтизму та модерну, знов отримав шанс на рефігурацію та актуалізацію пластичної мови й художнього мислення, особливо з боку саморефлексії художника. На відміну від традиційного ставлення до цієї образної теми, як можливості через образ дитини передати атмосферу невимушеності, простоти і щирої відвертості (В. Овсійчук), що втілені у специфічній жанрово-композиційній формулі «жанр у портреті», творчість Н. Третьякової, спрямована на зображення дитини та на розвиток іншої живописної картини світу: не втілення образу дитини, як «маленького дорослого», не в поєднанні побутового жанру з портретом, а у вивільненні пластичної системи від усталених іконографічних штамів і художніх спрямувань.

Звертаючись до надбань портретної творчості представників харківської художньої школи (Л. Чернов, В. Гонтарів, В. Ганоцький, В. Чаус, В. Ковтун, В. Чурсина, Ю. Вінтаєв, В. Залищук та ін.), авторка серії портретів дітей («А раптом не прийде» (2018), «Тимоша» (2016), «Метелиця» (2020), «Маленька мрійниця» (2013), «Сонячний зайчик» (2012), «Полінка» (2013) та ін.), авторка намагалася не лише уповні досягти певної психологізації образу, не відмовляючи собі в прихованій сюжетності та розповідності полотна, а й досягти миттєвої фіксації настрою портретованої моделі, виявити живописну сутність її характеру, не втрачаючи конкретність натурного бачення, досягти образного узагальнення, зберігши усі якості сучасного живописного неомодерного методу: досягти влучності та унаочнення предметного мотиву, увиразнивши, між тим, сучасні можливості вирішення просторових, світлоповітряних, моделюючих та колористичних завдань сучасного живопису.

Не дотримуючись певної статички композиційного втілення мотиву, не зважаючи на фронтальність та передньоплановість чіткого композиційного рішення, художниця намагалася дотримуватися вкрай важливих

пластичних рішень: збагачення мови колориту, тональному узгодженню просторових площин, вивільнення складних психологічних рухів назовні, в простір глядачеві свідомості та, врешті решт, досягнення художнього втілення теми, узгоджуючи її з досконалою живописною формою.

Жанровий, тематичний, пластичний діапазон втілення мотиву дитинства є досить широким, і ми намагалися довести, що на сучасному етапі він дозволяє розширити кордони пластичної виразності та поновити мову сучасного живопису.

